

KÄSKKIRI

19.06.2024 nr 1-3/24/71

Kinnistu koormamine isikliku kasutusõigusega

1. ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

Elektrilevi OÜ (registrikood 11050857) taotles 07.06.2024 Kaitseministeeriumile esitatud avalduses isikliku kasutusõiguse ala muutmist Eesti Vabariigi omandis oleval Tartu maakonnas Luunja vallas Sirgu külas asuval Akimetsa kinnistul (katastritunnus 43201:001:1996, kinnistu registriori nr 5414650, riigi kinnisvararegistri objekti kood KV5376).

Elektrilevi OÜ soovib seada isiklikku kasutusõigust maakaabelliinile, alajaamale ja liitumiskilbile. Maakaabelliini kasutusõiguse ala on kaitsevöönd, mis on mõlemale poole liini telge 1 meetri ja alajaamal 2 meetrit. Isikliku kasutusõigusega koormatava ala pindala Akimetsa kinnistul on 341 m².

2. ÕIGUSLIKUD JÄRELDUSED

Riigivaraseaduse (edaspidi RVS) § 17 lõike 1 punkti 3 kohaselt võib anda riigivara kasutamiseks otsustuskorras avalikku enampakkumist või valikpakkumist korraldamata. RVS § 19 lõike 1 alusel otsustab riigivara kasutamiseks andmise riigivara valitseja. Tulenevalt RVS § 19 lõikest 5 ei ole Vabariigi Valitsuse nõusolekut vaja juhul, kui kinnisasja kasutamine on seotud tehnovõrgu või -rajatisega.

Asjaõigusseaduse (edaspidi AÕS) § 225 lõike 1 kohaselt koormab isiklik kasutusõigus kinnisasja selliselt, et isik, kelle kasuks see on seatud, on õigustatud kinnisasja teatud viisil kasutama või teostama kinnisasja suhtes teatud õigust, mis oma sisult vastab mõnele realservituudile. AÕS § 158¹ lõike 1 kohaselt on kinnisasja omanik kohustatud taluma oma kinnisasjal tehnovõrku või -rajatist ja lubama selle ehitamist kinnisasjale, kui tehnovõrku või -rajatist on vaja avalikes huvides. AÕS § 158¹ lõike 1¹ järgi on tehnovõrk või -rajatis ehitatud avalikes huvides, kui selle kaudu osutatakse avalikku teenust ja see kuulub isikule, kellele laienevad elektrituruseaduse § 65 lõikes 1 sätestatud kohustused.

Isikliku kasutusõiguse seadmisel tuleb riigivara valitsejal juhendada RVS-is sätestatust. RVS § 18 lõike 2 punkti 4 kohaselt võib riigivara kasutamiseks anda turupõhisest kasutustasust madalama tasu eest või tasuta, kui vara on vajalik eraõiguslikule juriidilisele isikule avaliku ülesande täitmiseks, mis tuleneb seadusest või halduslepingust. Asjaõigusseaduse rakendamise seaduse § 15⁵ lõike 6 punkti 1 kohaselt ei ole riigil kinnisasja omanikuna õigust talumistasu nõuda. Tulenevalt eeltoodust ja arvestades asjaolu, et rajatav tehnovõrk ei piira kinnistu kasutust, selle rajamise eesmärk on osutada avalikku teenust, siis avalikes huvides rajatud tehnorajatis korral riik tasu ei määra.

RVS § 20 lõike 1 kohaselt võib riigivara kasutamiseks anda tähtajaliselt või tähtajatult.

Praegusel juhul ja ajal ei ole võimalik määrata, kui kaua tehnorajatis kinnisasjal paikneb ja seetõttu ei ole põhjendatud anda riigivara kasutamiseks tähtajaliselt.

RVS § 63 lõikes 1 sätestatu kohaselt on riigivara valitseja kohustatud sätestama kasutuslepingus tingimuse, mille alusel riigivara kasutamiseks andmisega seotud notaritasu ja riigilõivu tasub kasutamisõiguse omandaja. Seega tuleb nimetatud tingimus kehtestada ühe kasutamisõiguse andmise tingimusena.

Kuivõrd tegemist on avalikes huvides tehnorajatisega, siis on põhjendatud ja otstarbekas seada Akimetsa kinnistule 341 m² ulatuses tasuta tähtajatu isiklik kasutamisõigus Elektrilevi OÜ kasuks.

3. OTSUS

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes riigivara seaduse § 4 lõikest 1, § 14 lõikest 2, § 17 lõike 1 punktist 3, § 18 lõike 2 punktist 4, § 18 lõikest 3, § 19 lõigetest 1 ja 5, § 20 lõigetest 1 ja 2, § 21 lõikest 1, § 23 lõikest 1, § 26 lõigetest 1, 3 ja 4, § 63 lõikest 1 ning asjaõigusseaduse § 158¹ lõigetest 1 ja 1¹, § 225 lõikest 1 ning asjaõigusseaduse rakendamise seaduse § 15⁵ lõike 6 punktist 1, kooskõlas Vabariigi Valitsuse 25.05.2023 määruse nr 53 „Kaitseministeeriumi põhimäärus“ § 8 lõike 2 punktiga 13, kaitseministri 08.08.2022 määruse nr 16 „Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse põhimäärus“ § 6 punktiga 5, kaitseministri 10.07.2017 käskkirja nr 373 "Kaitseministeeriumi valitsemisel oleva riigivara kasutamise kord" punkti 1.4.12 alusel ning lähtudes Elektrilevi OÜ 07.06.2024 avaldusest:

3.1. Seada Elektrilevi OÜ (registrikood 11050857) kasuks tehnorajatis paigaldamise, omamise ja valdamise tasuta ja tähtajatu isiklik kasutamisõigus Tartu maakonnas Luunja vallas Sirgu külas Kaitseministeeriumi valitsetavale Akimetsa kinnistule (katastritunnus 43201:001:1996, kinnistu registriosa nr 5414650, riigi kinnisvararegistri objekti kood KV5376). Koormatava ala pindala Akimetsa kinnistul on 341 m² ja selle asukoht on näidatud käskkirja lisas oleval asendiplaanil (koormatava ala plaan).

3.2 Seoses isikliku kasutamisõiguse ala muutumisega tunnistada kehtetuks Kaitseministeeriumi kantsleri 23.09.2022 käskkiri nr 1.1-4/22/124, millele vastavalt oli 16.11.2022 sõlmitud isikliku kasutamisõiguse seadmise asjaõigusleping Akimetsa kinnistu kohta Elektrilevi OÜ ja Kaitseministeeriumi vahel.

3.3. Isikliku kasutamisõiguse sisuks on elektrivõrgu väljaehitamine, omamine ning kasutajal lasuva elektrivõrgu arendamiskohustuse täitmise tagamiseks, elektriliinide remontimine, hooldamine, asendamine, kasutamine kasutusse andmine ja muul viisil ekspluateerimine elektrivõrgu talituse tagamise eesmärgil käesolevas käskkirjas ja isikliku kasutamisõiguse seadmise lepingus sätestatud tingimustel.

3.4. Punktis 3.1 nimetatud kinnisasjale seatakse tähtajatu isiklik kasutamisõigus Elektrilevi OÜ kasuks järgmistel tingimustel:

3.4.1 isiklik kasutamisõigus seatakse tasuta ja tähtajatult, jättes riigile õiguse lõpetada leping olukorras, kus kasutamiseks antud riigivara on vajalik riigivõimu teostamiseks või muul avalikul eesmärgil. Kui kasutamisõiguse lõpetamise korral on vaja tehnorajatis likvideerida, siis on tehnorajatis omanik kohustatud tehnorajatis likvideerima ja maa korrastama kuue kuu jooksul arvates kasutamisõiguse lõpetamisest;

3.4.2 tehnorajatis omanikul tekib õigus tehnorajatist omada, vallata, remontida, hooldada, asendada, kasutada, kasutusse anda ja muul viisil ekspluateerida pärast notariaalse lepingu sõlmimist. Tehnorajatis kasutusse andmine kolmandatele isikutele on võimalik ainult kinnistu omaniku kirjalikul nõusolekul;

3.4.3 kinnisasja omanikul on õigus vajaduse korral koormata sama servituudiala teiste piiratud asjaõigustega kui see ei takista käesoleva servituudi teostamist;

- 3.4.4 tehnoarajatisa omanik kohustub kasutusõiguse kehtivusaja jooksul tehnoarajatisega seotud tööde järel tagama, et taastab kinnistu heakorra omal kulul;
- 3.4.5. tehnoarajatisa omanik kohustub kõikidest korralistest tööst kinnistul teavitama kasutusse andjat vähemalt 72 tundi ette;
- 3.4.6. tehnoarajatisa omanik võib kinnistule siseneda ainult kinnistu valdaja loal, järgides kinnistu valdaja poolt antud korraldusi ning juhtnõore;
- 3.4.7. tehnoarajatisa omanik kohustub tasuma kõik tehnoarajatisa rajamise, kasutamise ning hooldamisega seotud kulud;
- 3.4.8. lepingus sätestatakse tingimus, et isikliku kasutusõiguse seadmisega seotud notaritasu ja riigilõivu tasub kasutusõiguse omandaja.

3.5 Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusel korraldada isikliku kasutusõiguse seadmine.

3.6 Käskkiri teha teatavaks riigikaitse planeerimise osakonnale, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele ning Elektrilevi OÜ-le.

Käesolevat käskkirja võib vaidlustada Tallinna Halduskohtus halduskohtumenetluse seadustiku § 46 sätestatud tähtaja jooksul.

(allkirjastatud digitaalselt)
Kusti Salm
Kantsler

Lisa: koormatava ala plaan